

Stenografični zapisnik

prve seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dne 27. septembra 1904.

Navzoči: Prvosednik: Deželni glavar Oton pl. Detela. Vladni zastopnik: C. kr. deželni predsednik ekselenca baron Viktor Hein in c. kr. okrajni glavar Viljem Haas. — Vsi članovi razun: knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič in Ivan Božič. — Zapisnikar: Deželni tajnik: Fran Uršič.

Dnevni red:

1. Otvorjenje deželnega zbora.
2. Obljuba novoizvoljenega deželnega poslanca.
3. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
4. Volitev dveh rediteljev.
5. Volitev dveh verifikatorjev.
6. Volitev finančnega odseka 12 članov.
7. Volitev upravnega odseka 12 članov.
8. Volitev verifikacijskega odseka 9 članov.
9. Volitev odseka za letno poročilo 9 članov.
10. Poročilo o delovanju deželnega odbora za dobo od 1. oktobra 1902 do konca decembra 1903.
11. Priloga 1. Poročilo deželnega odbora o osuševanju ljubljanskega barja.
12. Priloga 2. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1902.
13. Priloga 3. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1904.
14. Priloga 4. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep deželnokulturnega zaklada za l. 1902.
15. Priloga 5. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun deželnokulturnega zaklada za l. 1904.
16. Priloga 6. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep deželnega posojilnega zaklada za l. 1902.
17. Priloga 7. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun deželnega posojilnega zaklada za l. 1904.
18. Priloga 8. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep zaklada deželne prisilne delavnice za l. 1902.
19. Priloga 9. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun zaklada deželne prisilne delavnice za l. 1904.

Stenographischer Bericht

der ersten Sitzung

des krainischen Landtages

in Laibach

am 27. September 1904.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Otto Edler von Detela. — Regierungsvertreter: K. k. Landespräsident Erzellenz Viktor Freiherr von Hein und k. k. Bezirkshauptmann Wilhelm Haas. — Sämtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Fürstbischof Dr. Anton Bonaventura Jeglič und Johann Božič. — Schriftführer: Landschafts-Sekretär Franz Uršič.

Tagesordnung:

1. Eröffnung des Landtages.
2. Angelobung des neugewählten Landtagsabgeordneten.
3. Mitteilungen des Landtagspräsidiums.
4. Wahl zweier Ordner.
5. Wahl zweier Verifikatoren.
6. Wahl eines Finanzausschusses von 12 Mitgliedern.
7. Wahl eines Verwaltungsausschusses von 12 Mitgliedern.
8. Wahl eines Verifikationsausschusses von 9 Mitgliedern.
9. Wahl eines Rechenschaftsausschusses von 9 Mitgliedern.
10. Rechenschaftsbericht des Landesauschusses für die Zeit vom 1. Oktober 1902 bis Ende Dezember 1903.
11. Beilage 1. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Entwässerung des Laibacher Moores.
12. Beilage 2. Bericht des Landesauschusses mit der Vorlage des Rechnungsabchlusses des krainischen Lehrer-Pensionsfonds für das Jahr 1902.
13. Beilage 3. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Voranschlag des Lehrer-Pensionsfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.
14. Beilage 4. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Landeskulturfonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
15. Beilage 5. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Voranschlag des Landeskulturfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.
16. Beilage 6. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabluß des Landesanlehensfonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
17. Beilage 7. Bericht des Landesauschusses, womit der Voranschlag des Landesanlehensfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.
18. Beilage 8. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Zwangsarbeitshausfonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
19. Beilage 9. Bericht des Landesauschusses, womit der Voranschlag des Zwangsarbeitshausfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.

20. Priloga 10. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep normalnošolskega zaklada za l. 1902.
21. Priloga 11. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun normalnošolskega zaklada za l. 1904.
22. Priloga 12. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlože računski sklepi ustanovnih zakladov za l. 1902 in proračuni za l. 1904.
23. Priloga 13. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep gledališkega zaklada za l. 1902.
24. Priloga 14. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun gledališkega zaklada z l. 1904.
25. Priloga 15. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep muzejskega zaklada za l. 1902.
26. Priloga 16. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun muzejskega zaklada za l. 1904.
27. Priloga 17. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za l. 1902.
28. Priloga 18. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za l. 1904.
29. Priloga 19. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predložita računski sklepa kranjske kmetijske šole na Grmu o šoli in o gospodarstvu za l. 1902.
30. Priloga 20. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun Grmskega zaklada za l. 1904.
31. Priloga 21. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlože računski sklepi bolničnega, blazničnega, porodničnega in najdenškega zaklada za l. 1902 in razkazi imovin teh zakladov koncem leta 1902.
32. Priloga 22. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlože proračuni bolničnega, blazničnega, porodničnega in najdenškega zaklada za l. 1904.
33. Priloga 23. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep garancijskega zaklada Dolenjskih železnic za l. 1902.
34. Priloga 24. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1903.
35. Priloga 25. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep deželnokulturnega zaklada za l. 1903.
36. Priloga 26. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep normalnošolskega zaklada za l. 1903.
37. Priloga 27. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep zaklada deželne prisilne delavnice za l. 1903.
38. Priloga 28. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep gledališkega zaklada za l. 1903.
39. Priloga 29. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlože računski sklepi bolničnega, blazničnega, porodničnega in najdenškega zaklada za l. 1903.
40. Priloga 30. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep muzejskega zaklada za l. 1903.
41. Priloga 31. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za l. 1903.
42. Priloga 32. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun deželnega zaklada za l. 1904.
43. Priloga 33. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1905.
44. Priloga 34. Poročilo deželnega odbora o volitvi deželnega poslanca v kmetijskih občinah volilnega okraja Kranj-Tržič-Skofjaloka.
45. Priloga 35. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun gledališkega zaklada za l. 1905.
46. Priloga 36. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun deželnokulturnega zaklada za l. 1905.
47. Priloga 37. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep Grmskega zaklada za l. 1903.
20. Beilage 10. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabluß des Normalschulfonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
21. Beilage 11. Bericht des Landesauschusses mit der Vorlage des Normalschulfonds-Voranschlages für das Jahr 1904.
22. Beilage 12. Bericht des Landesauschusses, mit welchem die Rechnungsabchlüsse der Stiftungsfonds für das Jahr 1902 und die Voranschläge für das Jahr 1904 vorgelegt werden.
23. Beilage 13. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabluß des Theaterfonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
24. Beilage 14. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Voranschlag des Theaterfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.
25. Beilage 15. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabluß des Museumsfonds für das J. 1902 vorgelegt wird.
26. Beilage 16. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Voranschlag des Museumsfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.
27. Beilage 17. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabluß des Pensionsfonds der Landesbediensteten für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
28. Beilage 18. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Voranschlag des Pensionsfonds der Landesbediensteten für das Jahr 1904 vorgelegt wird.
29. Beilage 19. Bericht des Landesauschusses, mit welchem die Rechnungsabchlüsse der krainischen landwirtschaftlichen Schule in Stauden für das Jahr 1902 vorgelegt werden.
30. Beilage 20. Bericht des Landesauschusses, womit der Voranschlag des Staudner Fonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.
31. Beilage 21. Bericht des Landesauschusses, womit die Rechnungsabchlüsse des Krankenhauses, Irrenhauses, Gebärfonds und Findelfonds für das Jahr 1902 nebst den Vermögensnachweisungen dieser Fonds mit Ende 1902 vorgelegt werden.
32. Beilage 22. Bericht des Landesauschusses, womit die Voranschläge des Krankenhauses, Irrenhauses, Gebärfonds und Findelfonds für das Jahr 1904 vorgelegt werden.
33. Beilage 23. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Garantiefonds der Unterkrainer Bahnen für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
34. Beilage 24. Bericht des Landesauschusses mit der Vorlage des Rechnungsabchlusses des krainischen Lehrer-Pensionsfonds für das Jahr 1903.
35. Beilage 25. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Landeskulturfonds für das Jahr 1903 vorgelegt wird.
36. Beilage 26. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Normalschulfonds für das Jahr 1903 vorgelegt wird.
37. Beilage 27. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Zwangsarbeitshausfonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
38. Beilage 28. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Theaterfonds für das Jahr 1903 vorgelegt wird.
39. Beilage 29. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage der Rechnungsabchlüsse des Krankenhauses, Irrenhauses, Gebärfonds und Findelfonds für das Jahr 1903.
40. Beilage 30. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses des Museumsfonds für das Jahr 1903.
41. Beilage 31. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses der Landesbediensteten für das Jahr 1903.
42. Beilage 32. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Landesfonds für das Jahr 1904.
43. Beilage 33. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Lehrerpensionsfonds für das Jahr 1905.
44. Beilage 34. Bericht des Landesauschusses über die Wahl eines Landtagsabgeordneten für den Landgemeindenwahlbezirk Krainburg-Neumarkt-Bischhoflach.
45. Beilage 35. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Theaterfonds für das Jahr 1905.
46. Beilage 36. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Landeskulturfonds für das Jahr 1905.
47. Beilage 37. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses des Staudner Fonds für das Jahr 1903.

1. Otvorjenje deželnega zbora.

1. Eröffnung des Landtages.

Deželni glavar:

Z najvišjim patentom Njegovega Veličanstva z dne 12. septembra t. l. bil je sklican deželni zbor vojvodine Kranjske na današnji dan in čast mi je, istega otvoriti.

Pozdravljam najljubše vse častite gospe deželne poslance in pozdravljam zastopnika visoke vlade Vzvišenost gospoda barona Heina.

V teku treh let nabralo se je toliko gradiva za delovanje deželnega zbora, da bo treba neumornega dela in potrpežljivosti, da se isto reši.

Pri zasedanju lanskega leta, skliceval sem se na vzvišene besede našega izveličarja in vskliknil sem: Mir vam bodi! Žalibog, da se ni povrnil oni Božji mir tekom lanskoletnega zasedanja in vsled tega tudi ni bilo uspešnega delovanja. Dolžnost mi je, tudi letošnje leto opozarjati visoki deželni zbor na dolžnost, katero mu naklada deželni red, na ustavno dolžnost, rešiti one stvari, katere rešiti predpisuje deželni red deželnemu zboru. V prvi vrsti navajam finančne zadeve. Deželni odbor predložil je računse zaključke in proračune raznih fondov in treba je iste pretresavati in rešiti. To je tembolj potreba, ker se je pisarilo in govorilo o nekem izdatnem primanjkljaju pri deželnem fondu. Ako bodo častiti gospodje poslanci pazljivo razmotrivali računse zaključke vseh fondov, prišli bodo do prepričanja, kaj da je pravzaprav s tem primanjkljajem. V dolžnost si pa štejem, že danes o tem nekoliko spregovoriti in na podlagi števil to zadevo nekoliko pojasniti.

Na prvo vprašanje, kako da je nastal ta primanjkljaj, se kratko pač lahko odgovori, zato, ker je deželni zbor votiral izdatne svote leto za letom, ne da bi bil preskrbel za pokritje dotičnih svot; in tako je prišlo, da se je vsled sklepov deželnega zbora izplačalo vinogradnikom za regeneracijo vinogradov dosedaj posojila v znesku 508.710 K 87 h. V garancijski zaklad Dolenjskih železnic vplačalo se je 768.807 K 27 h in v vseučiliški zaklad, to je za bodočo univerzo v Ljubljani pa 300.000 K, torej skupaj 1.577.518 K 14 h. Ta svota presega torej izdatno primanjkljaj 1.424.000 K, kateri se izkazuje dosedaj pri deželnem zakladu.

Vsak razsodni človek mora prevideti, da ni mogoče izplačevati tako ogromne svote iz rednih dohodkov dežele, temmanj, ker nismo tekom mnogih let povikšali deželnih priklad, temveč smo jih v preteku 25 let znižali od 58%, ki so bili še pred 25 leti predpisani, na 40%, znižali torej za 18%. Kako se more potem zahtevati, da bi se iz rednih dohodkov deželne priklade kar meni nič tebi nič 1.577.518 K izplačalo, ne da bi nastal primanjkljaj pri deželnem zakladu!

Če se pokaže pri kakšnem zakladu primanjkljaj, je gotovo prvo vprašanje, kako je nastal ta primanjkljaj in ali se je vsled tega primanjkljaja deželno premoženje zmanjšalo. To je poglavitno vprašanje. Jaz sem

že prej omenil, da se je vinogradnikom izplačalo 508.710 K 87 h na posojilih. To je gotovo terjatev dežele in ta kapital se bo po preteku 10 let od tistega časa, ko so vinogradniki dobili posojila deželi vračal. Torej je to terjatev staviti med aktiva deželnega premoženja.

Istotako je z garancijskim zakladom Dolenjskih železnic, ki znaša, kakor sem rekel 768.807 K 27 h. To je ravnotako premoženje dežele, kajti, kakor se sedaj kaže, Dolenjska železnica jako dobro deluje in je že izdatne svote, katere so se za isto predplačiloma plačale, vrnila. Pa tudi če bi dežela prišla v slučaj, da bi zopet za obrestovanje prioriteta imela plačati kakšen prispevek, ostane tisti terjatev dežele nasproti Dolenjski železnici.

Torej trdim, da je tudi to točko smatrati kot aktivum dežele.

Sedaj pride tretja točka, to je namreč znesek 300.000 K, ki se je naložil za vseučiliški zaklad, za bodočo univerzo v Ljubljani. Dokler se teh 300.000 K ne izplača za dotični namen, tako dolgo so še premoženje dežele in so staviti med aktiva dežele.

Če se torej to bilancira in se na eno stran postavi primanjkljaj 1.424.000 K, in na drugo stran aktivum 1.577.518 K, se vidi še vedno, da smo, ne glede na drugo premoženje dežele, že z ozirom na zgoraj omenjene točke aktivni za okroglo 153.000 K in da torej tisti primanjkljaj ni tako opasen, kakor se ga je slikalo.

Upoštevati se pa mora še kaj drugega, kar je velevažno, da se tu upošteva. V teku 12 let, visoka zbornica, se je na Kranjskem v 104 krajih zgradilo 115 km vodovodov, ki so stali okroglo svoto 1.808.000 K. Jaz bi le vprašal, v kateri deželi, ki je v takih razmerah, kakor Kranjska, se je v teku 12 let toliko storilo za deželno kulturo (Poslanec Hribar: — Učgovrdneter Hribar: «V nobeni sploh!») in od teh 1.808.000 K je dežela prispevala približno 600.000 K. Natančne številke zato ne morem navajati, ker se prejšnje čase troški za vodovodne načrte, katere so napravljali deželni inženjerji, niso zaračunavali med stavbene troške; upoštevati se pa vendar morajo, ker so bili izplačani za napravo vodovodov. Vzemite torej prej omenjeno številko 1.577.518 K in teh 600.000 K, reprezentira tako velikansko svoto, ki se je izdala v korist dežele, da se pač ne more reči, da bi bil deželni zbor v teku zadnjih 12 let slabo gospodaril z deželnimi financami. In saj je bil celi deželni zbor, saj so bile vse stranke popolnoma ene misli, ko so te svote votirale, in sicer popolnoma opravičeno votirale, ker vse to je bilo le v korist in blagor deželi, kakor sem že prej rekel. Naravno je pa potem samo po sebi, ker deželni odbor ne more čudežev delati, da je vsled tega, ker so bili troški za izredne nepokrite potrebščine tako veliki, za redne izdatke denarja primanjkovalo. Če pa denarja primanjkuje, se ga mora izposoditi ali pa priklade zvišati. Ker se priklade niso zvišale, se je moral denar izposoditi. Izposodil se je pa na tak način, kakor je bilo deželnemu zakladu najbolj ugodno. Izposodili smo si namreč ta denar tako rekoč doma, namreč iz garancijskega za-

klada Dolenjskih železnic in iz vseučiliškega zaklada. Ta dva zaklada pa vsled tega ne trpita nobene škode, ker to posojilo obrestujemo s 4·2%, torej višje, kakor če bi bil denar naložen v kaki hranilnici, ali če bi bil naložen v državnih papirjih.

Kar se tiče varnosti za garancijski zaklad Dolenjskih železnic in za vseučiliški zaklad, za denar, katerega sta deželnemu fondu posodila, gospoda moja, mislim, da pač ni treba dvomiti, kajti za ta posojila jamči dežela s svojim deželnim premoženjem v vrednosti približno 3.500.000 K in razun tega še s svojimi tekočimi dohodki. Torej je ta denar jako dobro in varno naložen, tako da se v tem oziru deželnemu odboru ne more nič predbacivati in da mora vsak človek le odobravati, da je deželni odbor izposodil denar doma in ga ni iskal drugod. Vprašanje je seveda, kako se bo ta dolg poplačal, zakaj vrniti se mora denar, sicer je imetje teh fondov le fiktivno. Po mojem mnenju se bo izdatni, največji znesek vrnil tistikrat, ko se bo melioracijski zaklad aktiviral, kajti deželni zbor je bil melioracijski zaklad v to svrhu sklenil, da se iz njega izplačajo podjetja za deželno kulturo. Gotovo so pa posojila vinogradnikom za regeneracijo vinogradov eminentno deželnokulturna zadeva in je torej popolnoma opravičeno, da se te terjatve deželnega zaklada prevzame na melioracijski zaklad. To je že zaradi tega umestno, ker se bodo v bodoče posojila vinogradnikom dajala le iz melioracijskega zaklada in bi bila posledica, da bi bil en del posojil zaračunjen pri deželnem, drugi del pri melioracijskem zakladu, kar bi račune in izterjanje dolgov le kompliciralo. Isto velja glede izdatkov za vodovode in melioracije, ki so se od tistega časa, ko se je zakon o ustanovitvi melioracijskega zaklada sklenil, izplačali; kajti izplačali so se že na račun tega zaklada in je popolnoma opravičeno, da se ti izdatki deželnemu zakladu vrnejo. Na ta način bo dolg plačan, ostalo bo pa melioracijskemu zakladu še zmirom toliko premoženja, da bo mogoče vsem deželnokulturnim zahtevam ugoditi, glede katerih je želeti, da se jim kmalu zadostuje, n. pr. osuševanje Ljubljanskega barja, regulacija Vipavskih voda, regulacija Bistrice, Sore itd. — Za vse te stvari bo še denarja iz melioracijskega zaklada dobiti.

Če sem ugodno slikal sedanje stanje deželnih financ, ne morem si pa prikrivati, da je za prihodnost pač pomisliti, kako se bode skrbelo za zvišanje izdatkov, s katerimi mora dežela računati. Kajti nihče ne bo mogel tajiti, da je zvišanje učiteljskih plač vprašanje, katero se mora prejšnjemu rešiti, že z ozirom na splošno druginjo, ki tare vse stanove in je gotovo tudi slabo plačane učitelje hudo prizadela. Mislim, da tej nalogi se deželni zbor ne bo mogel izogibati (Poslanec Hribar: — Abgeordneter Hribar: «Dobro, dobro!») in če pride do zvišanja učiteljskih plač in mogoče še do drugih izdatnih stroškov, n. pr. za razširjenje blaznice na Studencu, potem seveda bo deželni zbor prišel v položaj uvaževati, kako se ti troški pokrijejo. Seveda, zvišati deželne priklade, je jako enostavno sredstvo. Ni si treba beliti glave, ampak izračunati je le, za koliko procentov naj se

priklade zvišajo, in deficit je pokrit, a kdor pozna gmotne razmere, davkoplačevalcev na deželi in v mestih, kajti hišni posestniki v mestih so po hišnem davku tudi tako prizadeti, da se smejo popolnoma v eno vrsto postavljati z davkoplačevalci na deželi, bo pač priznal, da si mora deželni zbor pač resno premisliti, ali gre izdatno povišati deželno priklado. Res je sicer, da naša deželna priklada, ki znaša 40%, ni bila zvišana v teku več kot 10 let, in da je v primeri s prikladami v drugih deželah nizka. Upoštevati pa se mora, da ni samo deželna priklada, ki se nalaga davkoplačevalcem, ampak da imamo tudi zelo visoke občinske priklade in potem še priklade za okrajne cestne odbore in za zdravstvene zastope. Če se vse te priklade sumirajo, dobi se ogromna svota. Povprek znašajo vse priklade na direktne davke na Kranjskem več kakor 80%; v mnogih občinah pa celo 100 do 150%. Če se torej te priklade vzamejo v poštev, se mora prevedeti, da je zvišanje direktnega davka, zlasti zemljiškega, hišnega in hišnorazrednega davka jako opasna stvar in deželni zbor gotovo ne bo iskal tem potom pokriti oni primanjkljaj, ki bo nastal vsled zvišanja učiteljskih plač. Poiskati si bo treba drugih virov in jaz sem prepričan, da se bodo ti viri tudi dobili. Namen moj danes ni, razkladati, kako si to mislim, ampak gotovo je, da se bodo taki viri našli (Poslanec dr. Šusteršič: — Abgeordneter Dr. Šusteršič: «Kmetje bodo pa vsi v Ameriko šli!») Čemu bodo šli v Ameriko, če, kakor sem ravno naglašal, ne bomo mogli priklade zvišati? Jaz pravim, da mora deželni zbor druga sredstva iskati, namen moj pa ne more biti, da bi se danes v to spuščal (Klici na levi: — Rufe links: «Večina jih ne pozna!» — Poslanec dr. Tavčar: — Abgeordneter Dr. Tavčar: «Dr. Schweitzer jih pozna!» Poslanec dr. Schweitzer: — Abgeordneter Dr. Schweitzer: «Da, ali večina jih ne pozna!»)

Ja prosim, jaz mislim, da vsaj toliko upoštevanja zasluži predsednik, da se mu pusti svoj govor končati, tembolj ker mislim, da sem situacijo tukaj popolnoma pravično slikal in opetovano povdarjal, da se na to ne more misliti, da bi se z ogromnimi prikladami itak že preobloženega davkoplačevalca še bolj zadelo s povišanjem deželne priklade. Kako se mi more potem predbacivati, kakor da bi bil za zvišanje deželne priklade govoril, ko sem vendar ravno v nasprotnem smislu govoril. Saj sem poudarjal, da na zvišanje deželne priklade ni misliti, ampak da nam je treba iskati drugih virov! Tu bo pred vsem, da pridem zopet do tega, kar sem hotel naglašati, treba veliko naklonjenosti od države. Kakor po drugih deželah, bo tudi pri nas morala sodelovati, da se deželne finance sanirajo in sicer ne samo s tem, da nam bo gotove dohodke prepustila, ampak tudi s tem, da bo prevzela gotove stroške, katere sedaj, skoraj bi rekel, popolnoma neopravičeno dežela plačuje. Vzemimo le vojaško priprago. Ta znaša velike svote, kakor gospodje lahko v računskih zaključkih vidijo; in vendar se mora pripoznati, da je vojaška pripraga stvar, ki zadeva skupne interese cele države in da se ti troški gotovo ne bi smeli naložiti na ramena deželi. Saj se je tudi že v državnem zboru predložil načrt zakona, ki meri na to, da bi se

dežele glede troškov za vojaško pripravo razbremenile; žalibog, da ta načrt zakona še ni prišel v obravnavo, in vsled tega izdaje dežela še zmirom tako velike svote za vojaško pripravo. Ravnotako so še drugi slični troški — posameznih ne bom navajal — glede katerih se opravičeno zahteva, da jih država prevzame.

Naše finančno stanje, kakor sem že prej naglašal, torej ni neugodno. Pač pa se mora na to misliti, kako se bodo viri dohodkov pomnožili.

Vzrok, da sem tukaj o tej stvari spregovoril jasno besedo, je to, ker smatram to kot svojo dolžnost, z ozirom nato, da je jako opasno in škodljivo, če se kredit dežele s pisarenjem in govorjenjem, kakor da bi bil deželni zaklad na pragu bankrota, izpodkopa. Če se tako govorjenje in pisanje širi, trpi kredit dežele izdatno. To pa ni brez jako škodljivih posledic ravno za deželo, kajti če bomo aktivirali melioracijski zaklad in si bomo morali denarja v to svrhu izposoditi, potem bi bilo pač lahko mogoče, da bi od dotičnih denarnih zavodov, ki so pripravljeni nam denar posoditi, z ozirom na primanjkljaj pri deželnem zakladu, kateremu nasproti bi ne bilo aktivno stanje deželnega zaklada zadostno, mogli dobiti posojilo le pod veliko neugodnejšimi pogoji, kakor bi ga sicer dobili, če se upošteva naše dejanske finančne razmere.

Ravno te razprave o finančnem položaju in o potrebah dežele pa tudi značijo živo potrebo skupnega delovanja, in značijo potrebo sporazumljenja med strankami deželnega zbora — naglašam posebno tega sporazumljenja med strankami deželnega zbora (Poslanec Hribar: — Abgeordneter Hribar: «Dobro!»). Če se tudi zdaj prilika, ki nam daje letošnje zborovanje, zamudi, potem se meni vidi prihodnost dežele v jako temni luči, bodisi že, da se deželni zbor razpusti, bodisi da se ga pusti še životariti do konca svoje volilne dobe, na vsak način se mi vidi prihodnost v temni luči in napisati bi bile na vhod te dvorane besede slavnega pesnika Danteja: *Lasciate ogni speranza voi ch'entrate!* (Odobranje v središču. — Beifall im Zentrum.)

Heute feierte Österreich das hundertjährige Jubiläum seiner Erhebung als erblicher Kaiserstaat. Besonders bedeutungsvoll ist es, daß von diesem Jahrhundert 56 Jahre auf die glorreiche Regierung Seiner Majestät unseres erhabenen Monarchen entfallen. Wenn man zurückblickt in die Geschichte dieser 56jährigen Regierungszeit, und wenn man sich vergegenwärtigt die dermaligen politischen und nationalen Wirrnisse in unserem Kaiserreiche, da muß man wohl ausrufen: Schön und glänzend ist die Kaiserkrone Österreichs, aber schwer drückt sie auf dem Haupte unseres vielgeprüften Monarchen! Raßlose und pflichtgetreue Erfüllung der Herrscherpflichten, die unausgesetzte Sorge für die Wohlfahrt seiner Völker und seltenste Selbstverleugnung kennzeichnen die Regierung Seiner Majestät unseres erhabenen Monarchen, zu dem wir auch mit Dank und Ehrfurcht emporblicken.

Neomahljiva zvestoba in iskrena ljubezen do presvetlega cesarja odlikuje prebivalce kranjske dežele že od nekdaj. Tako je bilo, tako je in tako bo ostalo tudi zanaprej, in nobena sila ne bo omajala te zve-

stobe, te ljubezni. Zato pa v izraz te zvestobe in te ljubezni otvorimo (Poslanci vstanejo — Die Abgeordneten erheben sich) zasedanje deželnega zbora z navdušenimi klici: «Bog ohrani, Bog blagoslovi našega vladarja presvetlega cesarja Franca Jožefa I.!» «Slava!» «Hoch!» (Vsa zbornica zakliče navdušeno trikrat: «Slava!» «Hoch!» — Daß ganze Haus ruft begeistert dreimal: «Slava!» «Hoch!»)

Gospod deželni predsednik, eksclenca baron Hein, se je oglasil k besedi!

K. k. Landespräsident Exzellenz Freiherr von Hein:

Höher Landtag! Visoki deželni zbor! Ich habe die Ehre im Namen der kaiserlichen Regierung sämtliche geehrte Herren Abgeordnete auf das freundlichste und höflichste zu begrüßen.

Čast mi je v imenu cesarske vlade vse častite gospode deželne poslance, ki so se zbrali zopet v tej dvorani, pozdravljati najuljudneje.

Častita gospoda! Zopet je vlada vas povabila v ustavno delovanje, in kako silno potrebuje dežela to delovanje, to je častiti gospod deželni glavar, kateremu se zahvaljujem za prijazni pozdrav, v svojem obširnem govoru temeljito razložil. Jaz morem v tem oziru le pristopiti njegovim besedam. Apelujem zategadelj še enkrat na modrost in previdnost vseh častitih strank s prošnjo, da ako še ni mogoče mir skleniti, da častite stranke najmanj se zedinijo v premirje, ki bo zagotovilo in omogočilo rešitev najnujnejših zadev.

Ich möchte, meine Herren, hiebei von der Überzeugung nicht lassen, daß es doch nicht unmöglich ist, die Gegensätze, welche in diesem hohen Hause sich geltend machen, zu überbrücken. Ich glaube nur, daß wir bisher den richtigen Weg zu dieser Brücke nicht gefunden haben, immer aber bin ich der Überzeugung, daß bei richtiger und sachlicher Arbeit die Gegensätze sich abschwächen können, sich abschwächen werden und daß wir den Weg zu jener Brücke finden werden, welcher uns wieder zu friedlichen Zuständen in diesem hohen Hause hinüberleitet, denn das Ziel dieser gemeinsamen Arbeit kann ja für alle immer nur Eines sein: das Wohl des Landes (odobranje v središču in na galeriji. — Beifall im Zentrum, rechts und auf der Galerie) und wer in täglicher, ernster gemeinsamer Arbeit sieht, daß auch der Gegner das gleiche Ziel verfolgt, nur auf anderem Wege dieses Ziel zu erreichen sich bemüht, der wird auch über seinen Gegner milder und gerechter urteilen und gewiß wird man dann von selbst zu Kompromissen kommen, die ja im heutigen parlamentarischen Leben eine Notwendigkeit bilden. Man wird zu solchen Kompromissen dort kommen, wo das vollständige Durchsetzen einander widersprechender Wünsche ausgeschlossen erscheint.

Bodite preverjeni, častiti gospodje, da bo vlada vsem častitim strankam z enako nepristranostjo (Klici na levi: — Rufe links: «Tista je znana!») nasproti prišla in z veseljem sodelovala v blagor dežele Kranjske.

Deželni glavar:

Druga točka dnevnega reda je

2. Obljuba novoizvoljenega deželnega poslanca gospoda Franca Demšarja.
2. Angelobung des neugewählten Landtagsabgeordneten Herrn Franz Demšar.

§. 9 deželnega reda se glasi (bere — lieft):

«Kadar deželni poslanci stopijo v deželni zbor, imajo namesto prisege v roke deželnega poglavarja obljubiti, da bodo cesarju zvesti in pokorni, da se bodo držali zakonov (postav), in da bodo svoje dolžnosti po vesti izpolnjevali.»

Prosim torej gospoda poslanca, da mi seže v roko v znak obljube!

Poslanec Demšar:

Obljubim! (Klic na galeriji: — Ruf auf der Galerie: «Zivijo!»)

Deželni glavar:

(Pozvoni: — das Glockenzeichen gebend):

Prosim! Take šale niso dovoljene v dvorani, kjer se resno zboruje!

Daljna točka dnevnega reda so:

3. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Mitteilungen des Landtagspräsidiums.

Lansko leto je bila cela vrsta peticij vložena, ki so bile tudi že dotičnim odsekom izročene. Mislim, da se obravnava o tem okrajša, če visoki deželni zbor temu pritrđi, da se peticije, ki so bile že lansko leto vložene in ki se niso umaknile, izročijo ravnotistim odsekom kakor so bile izročene lansko leto, ker se v tem času glede teh peticij ni nič spremenilo. S tem odpade branje več sto starih peticij. Saj jih imamo še od letos dovolj. (Pritrjuje se. Zustimmung.) Torej sprejeto in preidemo na one peticije, ki so bile letos vložene. Ker so bile deželnemu zboru izročene potom deželnega odbora, jih predlagam jaz, in sicer se izročajo finančnemu odseku sledeče prošnje:

Tominc Ivana, umirovljena učiteljica, za zvišanje pokojnine.

Bozja Josip, umirovljen nadučitelj, prosi za zvišanje pokojnine.

Kunčič Marija, nadučiteljica vdova, prosi za zvišanje pokojnine.

Potočnik Martin, umirovljen učitelj, prosi za zvišanje pokojnine.

Salezijanci na Rakovniku prosijo, da bi dežela plačevala učitelja.

Lichtenthurnična sirotišnica za zvišanje podpore za osemrazrednico.

Mensa academica an der Wiener Universität um Subvention.

Asilno društvo Dunajskega vseučilišča za podporo. Unterstützungsverein für Hörer der Rechte an der Wiener Universität um Subvention.

Marburger Unterstützungsverein für entlassene Sträflinge um Subvention.

Österr. Ärztevereinsverband in Wien um Subvention.

Županstvo v Dolenji vasi prosi, da se pri obrtnem davku na krošnjarstvo odpravijo naklade.

Androjna Marija, vdova deželnega pomočnega uradnika, za podaljšanje miloščine.

Žmitek Peter, frekventant umetno obrtne šole, za podporo.

Nadeniczek Anton, gew. landwirtschaftlicher Ingenieur, um Zuerkennung einer Abfertigung.

Županstvo Cerknica in Rakek prosita za 30% deželno podporo za napravo vodovoda.

Vaščanje v Martinjaku prosijo za 30% deželno podporo za napravo vodovoda.

Österr. Zentralstelle zur Wahrung landwirtschaftlicher Interessen beim Abschlusse von Handelsverträgen um Subvention.

Kriegerdenkmal-Ausschuß in Deutsch-Wagram um Subvention zur Errichtung eines Denkmals.

Društvo «Narodna šola» prosi za podporo.

Wurner Amalija, vdova okrožnega zdravnika prosi za miloščino.

Vidmar Filomena, učitelja vdova, prosi za podaljšanje miloščine.

Dr. Franc Derganc na Dunaju, prosi štipendijo za operaterje.

Ravnateljstvo II. državne gimnazije v Ljubljani za podporo revnim dijakom.

Österr.-ung. Hilfsverein in München bittet um Subvention.

Philharmonische Gesellschaft in Laibach bittet um Subvention.

Kaudela Franz, Stadtbaumeister, bittet um Remuneration anlässlich des Burgbaues.

Omejc Ferdinand, blagajnični oficijal, prošnja v zadevi petletnic.

Upravnemu odseku pa se izroča prošnja županstva v Idriji za razširjenje volilne pravice.

Razun tega je izročil gospod poslanec Povše prošnjo Leopolda Pegan, umirovljenega učitelja v Spod. Šiški za dovolitev polne pokojnine.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Dular je izročil prošnjo Franca Pugelj, bivšega pom. učitelja, za milostno podporo.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Jaklič je izročil prošnjo prebivalcev več vasij za izločitev iz občine Sv. Gregor in ustanovitev nove občine Dvorskasvas.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Končno je še gospod poslanec Mihael Arko izročil prošnjo društva «Lovski klub» v Idriji za premembo § 17. lovskega zakona z dne 28. februarja 1786.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

S peticijami smo pri kraju.

Sedaj pride nujni predlog gospoda poslanca dr. Šusteršiča in tovarišev (bere — lieti):

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Da se vsaj deloma odpomore po raznih elementarnih nezgodah, osobito požarih, toči itd. provzročeni bedi znatnega dela prebivalstva dežele, večinoma kmetjskega stanu, se

1. deželnemu odboru dovoli za leto 1904. izreden kredit 150.000 kron v razdelitev mej bedno prebivalstvo;

2. c. kr. osrednja vlada se pozivlje, da dovoli prizadetemu prebivalstvu izdatno državno podporo.

V formalnem oziru se predlaga takojšnja nujna razprava v zmislu § 21. pravilnika.

Če bi pa zbor nujnosti ne priznal, naj se s tem predlogom postopa po § 18. pravilnika.

V Ljubljani, dne 27. septembra 1904.

Dr. Šusteršič, Detela, J. Košak, Mih. Arko, Fran Drobnič, dr. Krek, dr. Schweitzer, J. Dular, Pogačnik, Fr. Demšar, Žitnik, Pakiž, Pfeifer, And. Mejač, Povše, Jaklič.»

Ker je ta predlog dovolj podprt, ima gospod predlagatelj besedo, da utemeljuje nujnost tega predloga.

Poslanec dr. Šusteršič:

Visoka zbornica! Nujnost ravnokar prečitane predloga je notorična, ker so notorične nesreče, ki so prizadele osobito kmetjsko prebivalstvo tekom lanskega in letošnjega leta, ne da bi bilo dobilo od dežele sploh kakšno, od države pa izdatno ali zadostno podporo.

Predlog razpada v dva dela, kojih prvi meri na to, da bi dežela po svojih močeh prispevala k odpravi potrebe po ujmah prizadetega prebivalstva. Res je, da je finančni položaj dežele, kakor je gospod deželni glavar v svojem uvodnem govoru tudi povdarjal, silno žalosten in da ima dežela silno malo sredstev razpoložljivih; ali na drugi strani se gre tukaj za razmere, pri katerih dežela mora v vseh odnošajih pomagati, ako sploh hoče izpolniti svojo dolžnost napram prebivalstvu, na katerega ramenih končno slone vsa bremena, ki vzdržujejo deželo in ki vzdržujejo državo. Stvar finančnega odseka bode seveda, presojati podrobnosti tega predloga in prezgodaj bi bilo, ako bi hotel danes, v tem hipu, natančno o tem govoriti.

Drugi del predloga meri na to, da se vlada pozivlje, da tudi ona izpolni svojo dolžnost napram deželi in da iz državnih sredstev pomore zadostno prizadetemu prebivalstvu. Žalibog postopanja vlade v tem pogledu, kakor tudi še v marsikaterem drugem oziru, nikakor ne morem hvaliti, nasprotno moram grajati naravnost malomarno postopanje državne vlade napram prizadetemu prebivalstvu naše dežele. Lansko leto,

gospoda moja, je bila osrednja vlada s § 14. dne 10. septembra 1903 sama votirala 15 milijonov kron za podpore po ujmah prizadetega prebivalstva v celi državi in državni zbor je potem tem 15 milijonom pridal še 5 milijonov kron glasom zakona z dne 21. decembra 1903, drž. zak. št. 259., tako da je vlada imela za po ujmah prizadeto prebivalstvo lansko leto na razpolago 20 milijonov kron. In koliko je od teh 20 milijonov kron prišlo v našo ubogo kranjsko deželo? Jaz znam za lansko leto samo za 40.000 K. 40.000 K — to številko mi je imenoval ministerski predsednik dr. pl. Koerber sam. Če je pozneje od drugih 5 milijonov še kakih 5 do 6 kron prišlo v deželo, ne vem, to pojasni morebiti lahko gospod deželni predsednik, ali za velike svote se gotovo ni šlo (Poslanec Povše: — Abgeordneter Povše: «Nič več! Samo 40.000 K smo dobili!»), in iz tega se vidi, kaka mržnja vlada napram kranjski deželi pri vladi. Radodarni so gospodje v toliko, da nam pošiljajo na prva mesta deželne uprave tujce, ki so se iz židovskih in nemškonačijonalnih listov nasrkali mržnje zoper prebivalstvo naše dežele, ampak, gospoda moja, silno silno skopa je pa vlada takrat, kadar treba par grošev prinese v našo deželo in pomagati bednemu prebivalstvu. Kaj naj k temu porečemo, gospoda moja! Znano je, da je pogorela na primer letos vas Podpeč. Ze kakih šest tednov je tega (Poslanec Jaklič: — Abgeordneter Jaklič: «Dva meseca!») — torej dva meseca — in do danes ti reveži niso dobili niti vinarja državne podpore. Ali je to morda kazen za te ljudi, da so volilci Jakličevi in da nimajo v časteh liberalne večine deželnega zbora in liberalne vlade naše dežele? Ne vem od česa to pride, ali toliko je gotovo, da do danes niti vinarja niso dobili ti reveži in za to je odgovorna izključno le vlada — bodisi deželna, bodisi centralna, tega ne bom preiskaval, kajti to preiskovati vendar ni moja stvar.

Gospoda moja, predaleč bi vodilo, ako bi hotel številke navajati, ki izražajo ogromne škode, ki so po ujmah tekom lanskega in letošnjega leta zadele prebivalstvo naše dežele. Lansko leto v seji dne 2. oktobra 1903 sem, utemeljujoč podobni predlog, navajal številko 1,134.870 K kot številko, katero je bilo posneti iz aktov deželnega odbora. Gospodom je vsem znano, koliko je bilo nesreč in kako hude so bile elementarne nezgode letošnjega leta. Opozarjam samo na one grozne katastrofalne požare, katerih ja ni treba podrobno naštevati, ker so itak častitim gospodom znani. Navajam ono grozno katastrofo po toči v novo-miški okolici itd. Kratkomalno škoda je velikanska, beda narašča in čedalje večji del prebivalstva je prisiljen vsled neznosnih razmer izseljevati se in iskati unkraj velike vode svoj vsakdanji kruh.

Jaz torej mislim, da je nujnost predloga utemeljena in prosim, da visoka zbornica izvoli našemu predlogu priznati zaproseno, zahtevano nujnost.

Deželni glavar:

Želi kdo besede glede nujnosti?

Ekscelenca gospod deželni predsednik ima besedo.

C. k. deželni predsednik ekscelenca baron Hein:

Jaz nimam s svojega stališča proti nujnosti nič ugovarjati, temveč jaz bom le z veseljem pozdravljaj, ako bo tudi deželni zbor deželno vlado pri centralni vladi v tem oziru podpiral, da dobi tudi v tekočem letu dežela Kranjska potrebno podporo. Predbacivanja pa moram zavračati, da jaz nisem skrbel za blagor ljudstva v teku svojega uradovanja v Kranjski. Jaz mislim, da sem v mnogih slučajih pokazal, da meni je blagor ali blagostanje ljudstva prva briga in prva skrb. Katere svote je centralna vlada lansko leto dovolila za deželo Kranjsko, to jaz nisem sedaj v položaju visoki zbornici na znanje dati, ker dotičnih številk nimam pri sebi, vendar moram pa še reflektovati na besede, katere je častiti gospod predgovornik izustil glede požara v Podpeči. Tudi v tem slučaju je deželna vlada izdatno podporo pri centralni vladi navetovala, odgovora pa jaz dosedaj še nisem dobil. Jaz moram pa iz drugega slučaja glede požara v političnem okraju Postojna, v Hrenovici, sklepati, da centralna vlada nima zadosti sredstev (Poslanec dr. Šusteršič: — Abgeordneter Dr. Šusteršič: «Za kanone jih pa ima!»), da bi tudi moji želji vstregla, ker takrat sem dobil odgovor, da mora centralna vlada predlog odkloniti «wegen Erschöpfung des Kredites» (Poslanec dr. Šusteršič: — Abgeordneter Dr. Šusteršič: «Za kanone pa ima sredstev!»), ker je pomanjkalo centralni vladi dotičnih sredstev. S tem mislim, da sem pojasnil to stvar in jaz moram le reči: dejstva govore.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede glede nujnosti?

Gospod poslanec dr. Tavčar ima besedo.

Poslanec dr. Tavčar:

Visoka zbornica! Tudi letošnje zasedanje pričelo se je z nujnimi predlogi in treba je takoj, da pojasnim, kar se tiče naše stranke, njeno stališče.

Gospod predlagatelj je uporabil koj prvo priliko, da je nekoliko pošalil se z našo liberalno stranko in že to je po mojih mislih najnesrečnejše orožje pri utemeljevanju takega predloga, ki se ne more sprejeti, ako ni edinosti v visoki zbornici. Iz tega, da je predlagatelj porabil tudi to priliko, pošaliti se z našo liberalno stranko, sklepam jaz po vsi pravici, da ta predlog nima druge tendence, kakor njegovi predniki v zadnjem zasedanju.

Kar se tiče centralne vlade, da ima trdo srce in ne mnogo občutka do nas, je to resnično, ali žalibog, da ne moremo v ti zbornici odpraviti tega.

Pač pa pričakujem, da bode gospod dr. Šusteršič po stari in spretni svoji navadi porabil priliko na Dunaju, da s tisto vehemenco napade centralno vlado kakor tukaj. Koliko bo dosegel, ne vem, ampak le čestital mu bom, če napade trdnjavo centralne vlade v dunajskem parlamentu s takim pogumom kakor jo napada v deželnem zboru. (Odobrovanje v središču in na desni. — Beifall im Zentrum und rechts.)

Očitaj se pri takem predlogu da skovati veliko in najboljša reklama je, ako človek nosi v zbornici dobro srce na svojih rokah. Ako se pa sme komu kaj očitati, bodite pravični in pripoznajte sami, da ste vi našemu kmetu s tem, da ste onemogočili delovanje lansko leto, da ste s tem pogorelcem in drugim nesrečnikom sami storili največjo škodo. (Pritrjevanje v središču in na desni. — Zustimmung im Zentrum und rechts. — Poslanec dr. Schweitzer: — Abgeordneter Dr. Schweitzer: «Stara pesem!») Stara pesem, gospod učitelj Jaklič, a vedno resnična! (Poslanec Jaklič: — Abgeordneter Jaklič: «Veseli me, da ste to meni povedali!») Poslanec dr. Schweitzer: — Abgeordneter Dr. Schweitzer: «Vas ima dr. Tavčar posebno v želodcu.)

V drugem je pa stališče naše stranke jasno. Mi imamo voljo delovati resno in tudi vzprejeti v teku rednega delovanja na korist našemu kmetu, ki je glavna podpora naše dežele, stavljen predloge, in prepričani smo tudi, da je, ako imajo vse stranke v tej zbornici dobro in resno voljo delati, da je mogoče, v teku rednega zasedanja privoliti vse tisto, kar bi rad privolil gospod dr. Šusteršič nujnim potom. Od naše strani ne bode niti najmanjše zapreke! Absolutno izključeno pa je posebno z ozirom na našo javnost in sosebeno z ozirom okoliščino, da nasprotniki naši neprestano v javnosti napadajo našo stranko in deželni odbor, kako da brezglavno gospodarji z deželnim premoženjem, — absolutno izključeno je torej, da bi se dandanes, ko imamo na dnevnem redu različne proračune, ki morajo biti poprej rešeni, prej moglo kaj takega dovoliti, — absolutno izključeno je, da bi mi danes votirali 150.000 K, ne da bi se določilo obenem, kje naj deželni odbor vzame denar v pokritje te precejšnje svote. Zategadelj je nujnost čisto nepotrebna. Ako hočete pomagati kmetu, delajte, vzemite v razpravo proračune in videli bodete, da je v vsakem proračunu postavka, ki naj se vporabi za po ujmah poškodovane, in, ako se Vam bodo svote zdele prenizke, bodete lahko ob priliki, ko bodo proračuni v razpravi, stavili predloge, da se povišajo. Ako bodete v istini dokazali, da je potrebna večja svota, od naše strani temu ne bo nikakega neutemeljenega ugovora!

Iz teh razlogov torej izjavljam, da naša stranka ne bode glasovala za nujnost predloga.

Deželni glavar:

Ekscelenca gospod poslanec baron Schwegel ima besedo.

Exzellenz Freiherr von Schwegel:

Hohes Haus! Es ist der Antrag gestellt worden, den Gegenstand, welcher von seiten des Herrn Abgeordneten Dr. Šusteršič vorgebracht wurde, im Dringlichkeitswege zu verhandeln. Ich will mich hier ausschließlich nur auf die rein formelle Seite der Frage, auf die Frage der dringlichen Behandlung beschränken und da scheint es mir, daß der Antrag, den Gegenstand dringlich zu behandeln, aus dem Grunde nicht praktisch durchführbar ist, weil ja für die Beurteilung der Angelegenheit selbst, um die es sich

handelt, die finanzielle Lage des Landes maßgebend sein muß und die Rücksicht, die wir auf die finanziellen Verhältnisse des Landes zu nehmen haben, vor allem eine Prüfung derselben im Finanzausschusse notwendig erscheinen läßt. Solange der Finanzausschuß nicht gewählt ist, ist dies nicht möglich, er wird aber, nach einem späteren Punkte der Tagesordnung zu schließen, gewählt werden, und dann wird es in allererster Reihe dem Finanzausschusse obliegen, genau zu prüfen und zu untersuchen, welche die finanzielle Lage des Landes ist. Der geehrte Herr Landeshauptmann hat dieselbe, und ich bin ihm dankbar dafür, im allgemeinen bereits in seiner Eingangsrede ausführlich beleuchtet. Sache des Finanzausschusses wird es nun sein, die Sachlage genau zu prüfen und zu entscheiden, ob und inwieweit das Land derartige bedeutende Ausgaben, wie eine solche in Antrag gebracht wurde, auch tatsächlich zu leisten in der Lage ist. Andererseits möchte ich betonen, daß, wenn es sich um eine Notstandsangelegenheit handelt, derselben von unserer Seite gewiß das allergrößte Entgegenkommen dargebracht werden wird. Dadurch aber, daß dieser Gegenstand im normalen, geschäftsordnungsmäßigen Wege dem Finanzausschusse zugewiesen wird, erwächst für die Entscheidung über den Antrag nicht die allergeringste Verzögerung. Es ist also eine dringliche, außergeschäftsordnungsmäßige Behandlung desselben unbedingt überflüssig und wenn ich an die Erfahrungen denke, welche wir mit den Dringlichkeitsanträgen im verflossenen Jahre gemacht haben, wo durch dieselben jede normale Tätigkeit des Landtages vollständig gehemmt und lahmgelegt wurde, dann glaube ich, daß jede Partei, welcher es ernstlich um eine ersprießliche Lösung einer solchen Notstandsangelegenheit zu tun ist, verzichten wird auf ein Mittel, welches eher alles andere, als zu einer gedeihlichen Entwicklung dieser Angelegenheit zu führen geeignet ist. Aus diesem Grunde glaube ich, daß es, nachdem der geehrte Herr Antragsteller Dr. Šusteršič bereits selbst darauf hingewiesen hat, daß der Finanzausschuß sich in jedem Falle mit der Angelegenheit zu beschäftigen haben wird, nicht am Platze wäre, dem Antrage die Dringlichkeit zuzuerkennen, da ja die normale, geschäftsordnungsmäßige Behandlungsweise der Angelegenheit selbst vollständig genügt, die Frage einer entsprechenden Lösung zuzuführen. Da also die dringliche Behandlung des Antrages in keiner Weise notwendig erscheint, so erkläre ich im Namen meiner Parteigenossen, daß wir im vorliegenden speziellen Falle gegen die Dringlichkeit uns aussprechen werden.

Ich möchte mich aber bei diesem Anlasse noch bezüglich der Dringlichkeitsanträge im allgemeinen auf jene Ausführungen berufen, worin ich in der verflossenen Session am 6. und 9. Oktober dem hohen Hause unseren prinzipiellen Standpunkt auseinandersetzen die Ehre hatte, einen Standpunkt, den wir auch heute einnehmen und auf das strengste durchzuführen entschlossen sind. Wir wollen arbeiten und sind bereit, dafür die größten Opfer zu bringen, wenn die Möglichkeit zu einer normalen Tätigkeit des Landtages geboten wird, wir wollen kein wie immer geartetes Bedürfnis des Landes gehemmt wissen, aber wir glauben, daß zu diesem Zwecke vor allem jene Mittel aus dem Wege geräumt werden müssen, welche nicht ersprießlich und unmöglich geeignet sind, normale, geordnete Zustände in diesem Hause anzubahnen.

Deshalb erlaube ich mir Ihnen meine Ausführungen, wie ich sie über diesen Gegenstand in der letzten Session vorzubringen die Ehre hatte, in Erinnerung zu bringen und bitte Sie, zu gestatten, daß wir im Interesse des Landes, im Interesse einer geordneten Tätigkeit des Landtages auf diesem Standpunkte verharren.

Deželni glavar:

Gospod poslanec dr. Šusteršič ima kot predlagatelj še enkrat besedo.

Poslanec dr. Šusteršič:

Gospoda moja! Častita večina neče nujno razpravljati o bedi, ki vlada v deželi. To vzamemo na znanje in konstatiramo. Vse drugo, kar sta navajala predgovornika je prazno, in eksclenca, baron Schwegel, neposrednji predgovornik, nam je ja sam povedal, da z vsemi svojimi mislimi tiči še v zadnjem zasedanju, ki je bilo pred enim letom. To leto, ki leži vmes, je torej skoraj gotovo prespal (Veselost na levi — Heiterheit links).

Mi smo vložili predlog, ki je nujen, mi smo ga stvarno utemeljevali, in kdor ima kaj srca za ljudstvo, mora zanj glasovati. Če pa neče, — dobro, mi se bomo vedeli ravnati in bomo vedeli to ožigosati pred našimi volilci in tudi pred volilci večine. (Poslanec dr. Tavčar: — Abgeordneter Dr. Tavčar: «Grozno!»)

Gospod dr. Tavčar pa je bil tudi tako prijazen, da je izrekel željo, da bi jaz s tisto vehemenco kakor tukaj napadel vlado tudi na Dunaju, v državnem zboru. Jaz sem bil tako prost, da sem osrednjo vlado opetovano že napadel v državnem zboru in tudi v delegacijah, in visoka zbornica, bolj sovražno postopanje zoper sedanjo osrednjo vlado je vendar nemogoče, kot to, katero je klub «Slovanska zveza», kojega načelnik sem, zavzel povodom zasedanja deželnega zbora zadnjega spomlad, namreč, da je z zastopniki češkega naroda vred stopil v najostrejšo opozicijo, v obstrukcijo zoper sedanjo vlado, zoper ministrskega predsednika Koerberja. Kar zahteva ta obstrukcija, je znano: predvsem glavo Koerberjevo in potem bomo šele o tem govorili, če je mir mogoč v državnem zboru. Jaz mislim, ostrejša stališče je nemogoče in v tem oziru se dr. Tavčar popolnoma lahko pomiri.

Kakor vidim, so gospodje od zadnjega zasedanja sem zopet popolnoma pozabili na opravični red deželnega zbora, ko povdarjajo, da treba pred vsem presojeti finančni učinek predloga. Kaj pa pomeni po opravičniku deželnega zbora nujnost? S tem predlog še ni meritorično vzprejet. Ako je nujnost sprejeta, bomo vseeno danes še sklepali o tem, da se predlog odstopi finančnemu odseku in jaz sem to okolnost že omenil povodom svojega utemeljevanja nujnosti. Samo po sebi je umevno, da bo finančni odsek moral potem presojeti sredstva, ki so na razpolago, in da bo moral iskati pota, po katerih je mogoče pomagati in vstreči predlogu, katerega sem stavil.

Seveda stvar je itak jasna, gospodje večine hočejo predlogu odreči nujnost. Jaz pa prosim še enkrat visoko zbornico, da glasuje za nujnost!

Deželni glavar:

Torej prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo nujnosti predloga, izvolijo ustati.

(Se odkloni. — Wird abgelehnt.)

Predlog je ostal v manjšini, torej se bo ravnalo ž njim kot s samostalnim predlogom, ter pride na dnevni red prve seje, ki se bo vršila.

Dalje mi je bil izročen še en samostalni predlog, ki se bo danes prečital in v prihodnji seji utemeljeval.

Prosim gospoda zapisnikarja, da ga prečita.

Tajnik Uršič

(bere — liest):

«Samostalni predlog

poslancev dr. Šusteršiča in sodrugov v zadevi spremembe deželnega reda in volilnega reda za deželni zbor.

Visoki deželni zbor skleni:

1. Deželni red in deželnega zbora volilni red za vojvodino Kranjsko se ima spremeniti v zmislu pomnožitve kmetjskih mandatov in razširjenja volilne pravice na vse sloje prebivalstva.

2. Izvoli se poseben ustavni odsek dvanajstero članov, kojemu se naroči, da nemudoma izdela dotična zakonska načrta in ju v najkrajšem času predloži zbornici.

V Ljubljani, dne 27. septembra 1904.

Dr. Šusteršič, Pogačnik, dr. Schweitzer, Fr. Demšar, J. Košak, Pakiž, Mih. Arko, Fran Drobnič, J. Dular, Žitnik, Pfeifer, Povše, Jaklič, And. Mejač, dr. Krek.»

Deželni glavar:

Ta predlog pride na dnevni red prihodnje seje in gospod predlagatelj bo imel priliko ga utemeljevati.

Daljni točki dnevnega reda sta:

4. Volitev dveh rediteljev,

4. Wahl zweier Ordner,

in

5. Volitev dveh verifikatorjev.

5. Wahl zweier Verifikatoren.

Morda želi visoka zbornica tako postopati, kakor je bilo dosedaj običajno, namreč, da se predlagata reditelja in verifikatorja in da se isti izvolijo per acclamationem?

Poslanec dr. Tavčar:

Če pridejo volitve odsekov na vrsto, bi jaz predlagal, da se prekine s posvetovanjem visoke zbornice, da se stranke, če mogoče, o tem dogovorijo, kateri poslanci naj se volijo.

Deželni glavar:

Prosim, sedaj se gre za volitev rediteljev in verifikatorjev. Kar se pa tiče odsekovih volitev, je poprej še o tem sklepati, ali se sploh imajo izvoliti odseki, ki jih deželni odbor predlaga in ki so pod točko 6., 7., 8. in 9. dnevnega reda navedeni. Najprej se gre torej za to, da deželni zbor principiјelno privoli, da se izvolijo ti odseki in da sklene, v katerem številu se imajo izvoliti, potem šele pridemo do volitev.

Poslanec dr. Tavčar:

Saj ravno o tem se moramo tudi posvetovati, o ključu.

Poslanec dr. Šusteršič:

Ja, jaz mislim, da je najprej voliti reditelja in verifikatorja, potem šele pridejo odsekove volitve.

Poslanec dr. Tavčar:

Pa se moramo zaradi oseb pomeniti.

Poslanec dr. Šusteršič:

Saj ste v večini, izbirajte, konstituirajte, pokažite, kaj znate, kakšna večina ste.

Poslanec dr. Tavčar:

Smo predobri, da bi sami sebe volili!

Poslanec dr. Majaron:

Po opravljenem redu naj se stvar vrši.

Deželni glavar:

Lansko leto se je per acclamationem volilo.

Poslanec dr. Majaron:

Naj se voli po listkih.

Deželni glavar:

Torej se bo po listkih volilo, in sicer je izvoliti najprej dva reditelja in potem dva verifikatorja.

Prosim napisati listke za reditelja in verifikatorja

Poslanec dr. Šusteršič:

Ja, sedaj se volita samo reditelja.

Deželni glavar:

Predlagam, da se za obadva napiše listke naenkrat, da jih ne bo treba dvakrat pobirati. (Pritrjuje se. — Zustimmung.)

Na en listek se zapišeta reditelja, na drugega pa verifikatorja.

(Po kratkem prestanku. — Nach einer kurzen Pause.)

Deželni glavar:

Prosim oddati listke za volitev rediteljev in verifikatorjev.

(Zgodi se. — Gefchieht.)

Prosim prevzeti skrutinij gospoda poslanca dr. viteza Schoeppla in Pogačnika.

(Zgodi se. — Gefchieht.)

Med tem, ko se skrutinira, mi lahko naprej obravnavamo.

Na vrsto pridejo točke:

6. Volitev finančnega odseka 12 članov.
6. Wahl eines Finanzausschusses von 12 Mitgliedern.
7. Volitev upravnega odseka 12 članov.
7. Wahl eines Verwaltungsausschusses von 12 Mitgliedern.
8. Volitev verifikacijskega odseka 9 članov.
8. Wahl eines Verifikationsausschusses von 9 Mitgliedern.
9. Volitev odseka za letno poročilo 9 članov.
9. Wahl eines Rechnungsausschusses von 9 Mitgliedern.

Poslanec dr. Šusteršič:

Prosim besede.

Deželni glavar:

Gospod poslanec dr. Šusteršič ima besedo.

Poslanec dr. Šusteršič

Čast imam izjaviti, da se klub katoliško-narodnih poslancev ne bode vdeležil današnjih volitev v odseke in da tudi nijeden katoliško-narodni poslanec morebitne izvolitve ne sprejme.

Vzrok temu je postopanje večine v zadnjem zasedanju visokega zbora, ko je ista zaprečila delovanje vseh odsekov, še celo ustavnega odseka, ki se je imel pečati z od ogromne večine dežele nujno zahtevano preosnovo sedanjega, ljudstvu tako krivičnega in naravnost sovražnega volilnega reda.

Večina je s tem svojim popolnoma neosnovanim postopanjem vstvarila poostren položaj, ki se do danes ni čisto nič spremenil in ki pomenja odkriti boj zastopnikov privilegirane nemško-liberalne manjšine zoper ogromno večino dežele.

Katoliško-narodna stranka izvaja posledice iz tega položaja, ko prepušča vse mandate v odsekih, ki se imajo danes voliti, s tem pa tudi vso odgovornost zbornični večini in omeji svoje delovanje na javne seje visoke zbornice.

Prosim, da visoka zbornica to izjavo sprejme na vednost, izjavo, ki je tembolj opravičena in utemeljena

ker je častita večina danes brez vsacega stvarnega razloga naravnost provokatorično sovražno nastopila zoper katoliško-narodno stranko, ko se je šlo za predlog, ki je bil vložen izključno in edinole v ta namen, da se ugoti nujnim potrebam dežele.

Deželni glavar:

Sedaj bo glasovati o tem, ali se imajo odseki voliti po predlogu deželnega odbora.

Gospodje poslanci, ki so za to, da se izvoli finančni odsek 12 članov, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Gospodje poslanci, ki so za to, da se izvoli upravni odsek 12 članov, izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Sedaj pride verifikacijski odsek.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo temu, da se izvoli verifikacijski odsek 12 članov, izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Končno imamo še odsek za letno poročilo in prosim gospode poslance, ki so za to, da se izvoli odsek za letno poročilo 9 članov, da izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Volitve v te odseke se bodo vršile koncem seje. Točka:

10. Poročilo o delovanju deželnega odbora za dobo od 1. oktobra 1902 do konca decembra 1903.

10. Rechnungsausschussbericht des Landesausschusses für die Zeit vom 1. Oktober 1902 bis Ende Dezember 1903.

(Izroči se odseku za letno poročilo. — Wird dem Rechnungsausschuss zugewiesen.)

11. Priloga 1. Poročilo deželnega odbora o osuševanju ljubljanskega barja.

11. Beilage 1. Bericht des Landesausschusses, betreffend die Entwässerung des Laibacher Moores.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschuss zugewiesen.)

12. Priloga 2. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1902.

12. Beilage 2. Bericht des Landesausschusses mit der Vorlage des Rechnungsabchlusses des kranjischen Lehrer-Pensionsfonds für das Jahr 1902.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschuss zugewiesen.)

13. Priloga 3. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1904.
13. Beilage 3. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Voranschlag des Lehrer-Pensionsfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)
14. Priloga 4. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep deželnokulturnega zaklada za l. 1902.
14. Beilage 4. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Landeskulturfonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)
15. Priloga 5. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun deželnokulturnega zaklada za l. 1904.
15. Beilage 5. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Voranschlag des Landeskulturfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)
16. Priloga 6. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep deželnega posojilnega zaklada za l. 1902.
16. Beilage 6. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabluß des Landes-anlehensfonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)
17. Priloga 7. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun deželnega posojilnega zaklada za l. 1904.
17. Beilage 7. Bericht des Landesauschusses, womit der Voranschlag des Landesanlehensfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)
18. Priloga 8. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep zaklada deželne prisilne delalnice za l. 1902.
18. Beilage 8. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Zwangsarbeits-hausfonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)
19. Priloga 9. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun zaklada deželne prisilne delalnice za l. 1904.
19. Beilage 9. Bericht des Landesauschusses, womit der Voranschlag des Zwangsarbeits-hausfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)
20. Priloga 10. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep normalnošolskega zaklada za l. 1902.
20. Beilage 10. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabluß des Normal-schulfonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)
21. Priloga 11. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun normalnošolskega zaklada za l. 1904.
21. Beilage 11. Bericht des Landesauschusses, mit der Vorlage des Normalschulfonds-Voranschla-ges für das Jahr 1904.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)
22. Priloga 12. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlože računski sklepi ustanovnih zakladov za l. 1902 in proračuni za l. 1904.
22. Beilage 12. Bericht des Landesauschusses, mit welchem die Rechnungsabchlüsse der Stiftungs-funde für das Jahr 1902 und die Voran-schläge für das Jahr 1904 vorgelegt werden.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)
23. Priloga 13. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep gledališkega zaklada za l. 1902.
23. Beilage 13. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabluß des Theater-fonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-
ausſchuſſe zugewieſen.)

24. Priloga 14. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun gledališkega zaklada za l. 1904.

24. Beilage 14. Bericht des Landesausſchuſſes, mit welchem der Voranſchlag des Theaterfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-
ausſchuſſe zugewieſen.)

25. Priloga 15. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep muzejskega zaklada za l. 1902.

25. Beilage 15. Bericht des Landesausſchuſſes, mit welchem der Rechnungsabſchluß des Muſeumsfonds für das Jahr 1902 vorgelegt wird.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-
ausſchuſſe zugewieſen.)

26. Priloga 16. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun muzejskega zaklada za l. 1904.

26. Beilage 16. Bericht des Landesausſchuſſes, mit welchem der Voranſchlag des Muſeumsfonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-
ausſchuſſe zugewieſen.)

27. Priloga 17. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za l. 1902.

27. Beilage 17. Bericht des Landesausſchuſſes, mit welchem der Rechnungsabſchluß des Penſionsfonds der Landesbediensteten für das Jahr 1902 vorgelegt wird.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-
ausſchuſſe zugewieſen.)

28. Priloga 18. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za l. 1904.

28. Beilage 18. Bericht des Landesausſchuſſes, mit welchem der Voranſchlag des Penſionsfonds der Landesbediensteten für das Jahr 1904 vorgelegt wird.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-
ausſchuſſe zugewieſen.)

29. Priloga 19. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predložita računski sklepa kranjske kmetijske šole na Grmu o šoli in o gospodarstvu za l. 1902.

29. Beilage 19. Bericht des Landesausſchuſſes, mit welchem die Rechnungsabſchlüſſe der krainiſchen landwirthſchaftlichen Schule in Stauden für das Jahr 1902 vorgelegt werden.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-
ausſchuſſe zugewieſen.)

30. Priloga 20. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun Grmskega zaklada za l. 1904.

30. Beilage 20. Bericht des Landesausſchuſſes, womit der Voranſchlag des Staudner Fonds für das Jahr 1904 vorgelegt wird.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-
ausſchuſſe zugewieſen.)

31. Priloga 21. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlože računski sklepi bolničnega, blazničnega, porodničnega in najdenškega zaklada za l. 1902 in razkazi imovin teh zakladov koncem l. 1902.

31. Beilage 21. Bericht des Landesausſchuſſes, womit die Rechnungsabſchlüſſe des Krankenhaus-, Irrenhaus-, Gebärhauſ- und Findelfonds für das Jahr 1902 nebst den Vermögensnachweisungen dieser Fonde mit Ende 1902 vorgelegt werden.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-
ausſchuſſe zugewieſen.)

32. Priloga 22. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlože računski sklepi bolničnega, blazničnega, porodničnega in najdenškega zaklada za l. 1904.

32. Beilage 22. Bericht des Landesausſchuſſes, womit die Voranſchläge des Krankenhaus-, Irrenhaus-, Gebärhauſ- und Findelfonds für das Jahr 1904 vorgelegt werden.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-
ausſchuſſe zugewieſen.)

33. Priloga 23. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep garancijskega zaklada Dolenjskih železnic za l. 1902.

33. Beilage 23. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Garantiefonds der Unterfrainerbahnen für das Jahr 1902 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)
34. Priloga 24. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1903.
34. Beilage 24. Bericht des Landesauschusses mit der Vorlage des Rechnungsabchlusses des frainischen Lehrer=Penfionsfonds für das Jahr 1903.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)
35. Priloga 25. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep deželnokulturnega zaklada za l. 1903.
35. Beilage 25. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Landeskultur= fonds für das Jahr 1903 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)
36. Priloga 26. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep normalnošolskega zaklada za l. 1903.
36. Beilage 26. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Normalschul= fonds für das Jahr 1903 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)
37. Priloga 27. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep zaklada deželne prisilne delalnice za l. 1903.
37. Beilage 27. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Zwangsarbeits= hausfonds für das Jahr 1903 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)
38. Priloga 28. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep gledališkega zaklada za l. 1903.
38. Beilage 28. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabluß des Theaterfonds für das Jahr 1903 vorgelegt wird.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)
- (Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)
39. Priloga 29. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlože računski sklepi bolničnega, blazničnega, porodničnega in najdenškega zaklada za l. 1903.
39. Beilage 29. Bericht des Landesauschusses, mit Vorlage der Rechnungsabchlüsse des Krankenhaus=, Irrenhaus=, Gebärhaus= und Findel= fonds für das Jahr 1903.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)
40. Priloga 30. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep muzejskega zaklada za l. 1903.
40. Beilage 30. Bericht des Landesauschusses, mit Vorlage des Rechnungsabchlusses des Museums= fonds für das Jahr 1903.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)
41. Priloga 31. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za l. 1903.
41. Beilage 31. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses des Penfions= fonds der Landesbediensteten für das Jahr 1903.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)
42. Priloga 32. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun deželnega zaklada za l. 1904.
42. Beilage 32. Bericht des Landesauschusses, mit Vorlage des Voranschlages des Landesfonds für das Jahr 1904.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)
43. Priloga 33. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1905.
43. Beilage 33. Bericht des Landesauschusses, mit Vorlage des Voranschlages des Lehrerpenfions= fonds für das Jahr 1905.
(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz=auschusse zugewiesen.)

44. Priloga 34. Poročilo deželnega odbora o volitvi deželnega poslanca v kmetskih občinah volilnega okraja Kranj-Tržič-Skofjaloka.
44. Beilage 34. Bericht des Landesauschusses über die Wahl eines Landtagsabgeordneten für den Landgemeindenwahlbezirk Krainburg-Neumarkt-Bischofsdorf.
- (Izroči se verifikacijskemu odseku. — Wird dem Verifikationsauschusse zugewiesen.)
45. Priloga 35. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun gledališkega zaklada za l. 1905.
45. Beilage 35. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Theaterfonds für das Jahr 1905.
- (Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)
46. Priloga 36. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun deželno-kulturnega zaklada za l. 1905.
46. Beilage 36. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Landeskulturfonds für das Jahr 1905.
- (Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)
47. Priloga 37. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži sklep Grmskega zaklada za l. 1903.
47. Beilage 37. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses des Staudner Fonds für das Jahr 1903.
- (Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)
48. Priloga 38. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun zaklada deželne prisilne delalnice za l. 1905.
48. Beilage 38. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Zwangsarbeitshausfonds für das Jahr 1905.
- (Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)
49. Priloga 39. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za l. 1905.
49. Beilage 39. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Pensionsfonds der Landesbediensteten für das Jahr 1905.
- (Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)
50. Priloga 40. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun normalnošolskega zaklada za l. 1905.
50. Beilage 40. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Normalschulfonds für das Jahr 1905.
- (Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)
51. Priloga 41. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep deželnega zaklada za l. 1902.
51. Beilage 41. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses des Landesfonds für das Jahr 1902.
- (Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)
52. Priloga 42. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep deželnega zaklada za l. 1903.
52. Beilage 42. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses des Landesfonds für das Jahr 1903.
- (Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)
53. Priloga 43. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun deželnega posojilnega zaklada za l. 1905.
53. Beilage 43. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Landesanlehensfonds für das Jahr 1905.
- (Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)
54. Priloga 44. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlože proračuni bolničnega, blazničnega, porodničnega in najdenškega zaklada za l. 1905.
54. Beilage 44. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage der Voranschläge des Kranken-, Irren-, Gebärhaus- und Findelfonds für das Jahr 1905.
- (Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschusse zugewiesen.)

55. Priloga 45. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun Grmskega zaklada za l. 1905.

55. Beilage 45. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Staudner Fonds für das Jahr 1905.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-auschusse zugewiesen.)

56. Priloga 46. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun muzejskega zaklada za l. 1905.

56. Beilage 46. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages des Museumsfonds für das Jahr 1905.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-auschusse zugewiesen.)

57. Priloga 47. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep garancijskega zaklada Dolenjskih železnic za l. 1903.

57. Beilage 47. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses des Garantie-fonds der Unterfrainerbahnen für das Jahr 1903.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-auschusse zugewiesen.)

58. Priloga 48. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep deželnega posojilnega zaklada za l. 1903.

58. Beilage 48. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses des Landes-anlehensfonds für das Jahr 1903.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-auschusse zugewiesen.)

59. Priloga 49. Poročilo deželnega odbora glede dovolitve višjih nego 20% doklad za cestne namene.

59. Beilage 49. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Bewilligung von mehr als 20%igen Umlagen für Straßenzwecke.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsauschusse zugewiesen.)

Točka:

60. Priloga 50. Poročilo deželnega odbora glede zopetne predložitve v zadnjem zasedanju nerешenih deželnozborskih predlog.

60. Beilage 50. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Wiedervorlage der in der letzten Session unerledigt gebliebenen Landtagsvorlagen.

Priloga 50. obsega vse tiste priloge, ki so bile lansko leto deželnemu zboru predložene, pa ne rešene.

Predlagam, da se vse predloge, ki so v prilogi 50. obsežene, izroče onim odsekom, katerim so bile lansko leto izročene.

Če ni ugovora

(Nihče ne ugovarja. — Es erfolgt kein Widerspruch.) smatram torej, da se visoka zbornica s tem strinja.

Torej sprejeto.

V svrhu posvetovanja zaradi volitve v odseke in volitve pod točko 61. dnevnega reda, namreč zaradi volitve dveh deželnozborskih namestnikov, in sicer iz kurije kmetijskih občin in iz vsega deželnega zbora prekinem sedaj sejo za toliko časa, da se gospodje glede teh volitev dogovore.

(Seja prestane ob 12. uri 55 minut popoldne in se nadaljuje ob 1. uri 20 minut popoldne. — Die Sitzung wird um 12 Uhr 55 Minuten Nachmittag unterbrochen und um 1 Uhr 20 Minuten Nachmittag wieder aufgenommen.)

Deželni glavar

(pozvoni — das Glockenzeichen gebend):

Prosim oddati listke za finančni odsek.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim oddati listke za upravni odsek.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim oddati listke za verifikacijski odsek.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim oddati listke za odsek za letno poročilo.

Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim prevzeti skrutinij, in sicer:

za finančni odsek gospoda poslanca dr. Majarona in grofa Barbo,

za upravni odsek gospoda poslanca dr. Ferjančiča in barona Liechtenberga,

za verifikacijski odsek gospoda poslanca dr. Tavčarja in barona Apfaltrerna in

za odsek za letno poročilo gospoda poslanca Pirca in Ulma.

(Po prestanku. — Nach einer Pause.)

Deželni glavar:

Prosim naznaniti izid volitev v odseke, in sicer v finančni odsek.

Abgeordneter Graf Barbo:

Für die Wahl in den Finanzauschuß wurden 19 Stimmzettel abgegeben, davon entfallen je 19 Stimmen auf folgende Herren Abgeordnete: Langer, Barbo, Schwegel, Hribar, Majaron, Grasselli, Povše, Kref, Žitnik,

Šusteršič; ferner 18 Stimmen auf Dr. Schaffer, 18 auf Michael Arko, 1 Stimmzettel lautet nur auf Arko und 1 Stimme auf Baron Wurzbach.

Deželni glavar:

Prvoimenovanih 12 gospodov je torej izvoljenih. Prosim naznaniti izid volitve upravnega odseka.

Poslanec dr. Ferjančič:

Za upravni odsek se je oddalo 19 glasov in so prejeli gospodje poslanci: Liechtenberg, Apfaltrern, Schoepl, dr. Tavčar, Pirc, Arko Franc, Pogačnik, Povše, Jaklič, Drobnič in Pakiž po 19 glasov, Ferjančič 18 glasov in Božič 1 glas.

Deželni glavar:

Prvoimenovani gospodje so izvoljeni. Sedaj pride verifikacijski odsek.

Abgeordneter Freiherr von Apfaltrern:

Für die Wahl in den Verifikationsauschuß sind 19 gültige Stimmen abgegeben worden und sind einstimmig gewählt worden die Herren: Grasselli, Ferjančič, Wurzbach, Langer, Luckmann, Zitnik, Dr. Schweitzer, Šusteršič.

Deželni glavar:

Ti gospodje so torej izvoljeni. Sedaj pride izid volitve odseka za letno poročilo.

Abgeordneter Ulm:

Für die Wahl in den Rechenschaftsberichts-auschuß sind 19 Stimmzettel abgegeben worden und es erhielten die Herren: Dular, Pfeifer, Rošak, Mejač, Dr. Ferjančič, Šupančič, Rehbach und Ulm zu je 19 und Dr. Majaron 18 Stimmen, 1 Stimme entfiel auf Herrn Božič.

Deželni glavar:

Prvoprečitanih 9 gospodov poslancev je torej izvoljenih.

Gospode od manjšine, ki so prej oddali izjavo, da ne sprejmejo mandatov v odseke, moram vprašati, ali sprejmejo izvolitve?

Poslanec dr. Šusteršič:

Ne bo nobeden v nobeno sejo šel.

Deželni glavar:

Moja dolžnost je vprašati gospode, in to storim še enkrat, ali sprejmejo izvolitve, ker opravični red deželnega zbora določuje, da je vsak poslanec dolžan sprejeti volitev v odseke?

Poslanec dr. Šusteršič:

Nobeden ne sprejme.

Deželni glavar:

Torej ne. Vsled tega moram vprašati visoko zbornico, ali smatra izjavo gospodov od manjšine, oziroma odklonitev mandatov v odseke, kot opravičeno? (Poslanec dr. Tavčar: — Abgeordneter Dr. Tavčar: «Ni smatrati kot opravičena!»)

Gospod poslanec eksccelencia baron Schwegel ima besedo.

Exzellenz Freiherr von Schwegel:

Meine Herren! Die Geschäftsordnung enthält die Bestimmung, daß jedes Mitglied des hohen Landtages eine auf ihn entfallene Wahl in einen Ausschuß anzunehmen verpflichtet ist, wenn nicht triftige Gründe die Ablehnung der Wahl, beziehungsweise die Enthebung von dieser Verpflichtung gerechtfertigt erscheinen lassen. Die Gründe, welche bezüglich dieser Enthebung in der vorhin vorgebrachten Erklärung der geehrten Minorität des Hauses geltend gemacht wurden, erscheinen mir jedoch nach keiner Seite als solche, welche von einer Mitwirkung an der Tätigkeit der Ausschüsse entheben könnten. Ich beantrage daher ausdrücklich, das hohe Haus beschließe, diese Erklärung, beziehungsweise die Gründe, die in dieser Erklärung angeführt werden, als durchaus unzutreffend zu erklären, wodurch dann bei Annahme dieses Antrages die Verpflichtung für die Herren erwächst, pflichtgemäß an den Arbeiten der Ausschüsse teilzunehmen.

Deželni glavar:

Visoka zbornica ima torej o tem odločevati, ali pripoznava razloge, s katerimi so gospodje od manjšine odklonili izvolitev v odseke, za veljavne v zmislu opravičnega reda.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo temu, da so opravičeni gospodje od manjšine odkloniti izvolitve v odseke, izvolijo ustati.

(Se odkloni. — Wird abgelehnt.)

Opravičenosti se ni pritrnilo in gospodje od manjšine so potemtakem vabljeni, da se vdeležujejo odsekovih obravnav.

Sedaj pride na vrsto še zadnja točka dnevnega reda, to je:

61. Volitev dveh namestnikov deželnih odbornikov, in sicer iz kurije kmetskih občin in iz vsega deželnega zbora.

61. Wahl von zwei Landesauschuß-Ersatzmännern, und zwar aus der Kurie der Landgemeinden und aus dem ganzen Landtage.

(Poslanec dr. Šusteršič: — Abgeordneter Dr. Šusteršič: «Tam bomo pa volili!» — Poslanec dr. Tavčar: — Abgeordneter Dr. Tavčar: «Čeprav ne!»)

Prosim gospode volilce iz kurije kmetskih občin, da oddajo listke.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Sedaj prosim oddati listke za namestnika, ki se voli iz celega zbora.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim prevzeti skrutinij za volitev deželno-odborniškega namestnika iz skupine kmetskih občin gospoda poslanca Povšeta (Poslanec Hribar: — Abgeordneter Hribar: «In dr. Šusteršiča!») in dr. Schoepla.

(Zgodi se. — Gefährdet.)

Za volitev namestnika iz celega zbora prosim prevzeti skrutinij gospoda poslanca dr. Kreka in dr. Majarona.

Poslanec dr. Tavčar:

Sta oba kandidata. Ali bosta kandidata skrutinirala?

Deželni glavar:

To meni ni bilo znano.

Poslanec dr. Majaron:

Saj sva oba kandidata.

Deželni glavar:

Torej prosim, da prevzameta skrutinij gospod poslanec Grasselli in — če gospod dr. Krek ne prevzame — gospod poslanec dr. Šusteršič. (Poslanec dr. Tavčar: — Abgeordneter Dr. Tavčar: «Alo Šusteršič!»)

Poslanec dr. Šusteršič:

Hvala, jaz ne grem skrutinirat!

Deželni glavar:

Torej prosim prevzeti skrutinij gospoda poslanca Grassellija in Pfeiferja (Zgodi se. — Gefährdet. Po prestanku: — Nach einer Pause.)

Deželni glavar:

Iz skupine kmetskih občin je bilo za volitev deželno-odborniškega namestnika oddanih 12 glasov. Od teh je gospod poslanec dr. Schweitzer prejel 11 glasov in gospod poslanec dr. Krek 1 glas.

Torej je izvoljen namestnikom deželnega odbornika gospod poslanec dr. Schweitzer in vprašam ga, ali sprejme izvolitev?

Poslanec dr. Schweitzer:

Sprejem!

Deželni glavar:

Gospod poslanec Grasselli ima besedo, da naznani izid volitve iz celega zbora.

Poslanec Grasselli:

Oddanih je bilo 30 glasov, nadpolovična večina znaša torej 19. Dobila sta glasov: gospod poslanec dr. Majaron 19 in gospod poslanec dr. Krek 11. Torej je izvoljen gospod poslanec dr. Majaron.

Deželni glavar:

Vprašam gospoda poslanca dr. Majarona, če sprejme izvolitev?

Poslanec dr. Majaron:

Sprejem!

Deželni glavar:

Naznaniti mi je še dalje, da je bilo pri volitvi deželnozbornskih verifikatorjev oddanih 28 glasovnic ter sta verifikatorjema izvoljena gospod poslanec dr. Schweitzer s 17 in gospod poslanec dr. Schaffer s 16 glasovi. Gospod poslanec baron Wurzbach je dobil 1 glas, 11 glasovnic je bilo praznih.

Torej sta ta dva gospoda poslanca izvoljena verifikatorjema.

Pri volitvi rediteljev se je oddalo 30 listkov ter sta prejela gospoda poslanca baron Apfaltrern in Pirč po 19 glasov. Torej sta ta dva gospoda izvoljena rediteljema.

Izročena mi je bila še ena interpelacija gospoda poslanca Demšarja in tovarišev.

Prosim gospoda zapisnikarja, da jo prečita.

Tajnik Uršič

(bere — liest):

Interpelacija

deželnega poslanca Franc Demšarja in tovarišev na deželnega predsednika.

Dne 5. junija 1902 izvršila se je volitev občinskega odbora v Selcih.

Ker je c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju protežiralo narodno liberalno stranko, kar so tudi dotični odborniki javno priznavali, se je volitev župana tako zavlačevala, da se je šele po trikratnem zborovanju po preteku enega leta dne 16. junija 1903 izvršila.

To je dalo povod nepotrebnim preprirom in sovražnostim med odborniki in občani. Ravno ta protekcija je bila tudi povod, da je prejšnji župan, v svesti si te protekcije, svoje račune zelo zanikrno dovršil, oziroma le poskušal dovršiti, kar je tudi sodnijsko dokazano. Vsled ukaza istega c. kr. okrajnega glavarstva moral je novoizvoljeni župan na ljubo manjšni odbora predstaviti občinsko pisarno pol ure daleč od svojega doma, kar je povzročilo, da župan le z največjo težavo opravlja županske posle. Župan mora občanom na ljubo sam doma uradovati, zraven tega pa še nadzorovati nad pol ure oddaljeno pisarno. Selška občina je ena najobširnejših in hribovitih občin, ter se ukazi višjih oblasti ne morejo tako hitro zaradi informacij reševati, vkljub temu mu pa c. kr. okrajno glavarstvo za vsako malenkost in zamudo očita malomarnost, dasiravno bi lahko vedelo, da je s premetitvijo pisarne samo to povzročilo. Vse postopanje nasproti prejšnjemu in sedanjemu županu kaže v jasni luči tisto slavno nepristranost do katoliškonarodnega župana.

To priložnost porabili so pa tudi drugi županu nasprotni faktorji. Ovadbe c. kr. orožnikov in pismene in ustmene pritožbe drugih županovih nasprotnikov glede nedostatkov v občini kakor da bi se bila kar naenkrat občina podrla, ko jo je sedanji župan prevzel, so se množile, ker so nasprotniki uvideli, da jih c. kr. okrajno glavarstvo rado sprejema. Namen je bil, kakor se iz vsega razvidi vreči župana.

Najbolji mojstri ovadb so bili in so orožniki iz Škofje Loke.

Navedem sledeče slučaje:

V vasi Ševlje bila je letošnja spomlad ena vaških tabel nekaj časa v popravi. Mogoče, da je to orožnik opazil, vendar ni to koj takrat naznanil. Ko je bila tabla že obešana, napravil je ovadbo c. kr. glavarstvu in s tem povzročil nekaj nepotrebne pisanja. Seveda je moral župan konstatirati, da so c. kr. orožniki nezmotljivi.

V ravno isti vasi bil je na vaški poti kanal pokvarjen, nekateri celo sumijo, da ga je bil nekdo nalašč podrl. Pot popravljajo posestniki z nakladi. Ko je županstvo zvedelo, da je kanal pokvarjen, naprosilo je tamošnjega posestnika, da kanal popravi. Kanal je bil popravljen, postajevodja iz Škofjeloke je napravil ovadbo, da je podrt.

Občinski tajnik izdelal je živinski potni list. Na tem je pozabil pritisniti občinski pečat. Ker je na listu zgoraj tiskano občina in pripisano Selce, zraven tega pečat c. kr. okrajnega glavarstva in podpis županov, je živinski potni list veljaven, če tudi ni občinskega pečata. Toda orožniku iz Škofje Loke zdelo se je potrebno, ko je zagledal podpis Selškega župana med neslanimi opazkami: «Vaš župan ne zna potnega lista napraviti, pa še celo deželni poslanec je» omenjeni list konfiscirati ter ga poslati c. kr. okr. glavarstvu v Kranju s sledečo ovadbo:

An die k. k. Bezirkshauptmannschaft
in Krainburg.

Bischoflack, am 24. August 1904.

Am 24. August 1904 wurde der Kaiserlicher Jakob Šolar vlg. Dforn aus Stermea H.-Nr. 15, Gemeinde Selzach vom tit. Postenführer Smerekar und Probegendarmen Strombel auf dem Marktplatz in Bischoflack betreten, als derselbe eine mit einem mangelhaft ausgefertigten Viehpasse gedeckte Kuh auf den Markt auftrieb.

Die mangelhafte Ausfertigung fällt, wie aus dem Viehpasse zu ersehen ist, dem Gemeindevorsteher Franz Demšar vlg. Čočov France aus Češnica, Gemeinde Selzach zur Schuld.

Demšar konnte im Gegenstande nicht befragt werden.

Der mangelhafte Viehpas folgt unter Einem in der Anlage mit.

Hribovšek m. p.
tit. Wachtmeister.

V takem tonu pisano ovadbo, kakor tudi nepotstavno konfiskacijo živinskega potnega lista bi moralo c. kr. okr. glavarstvo, ako bi se z njo ne strinjalo, zavrniti. Tega pa ni storilo, kar je po vsem prejšnjem postopanju čisto naravno.

Z ozirom na to vprašamo:

1. Ali hoče deželni predsednik preiskati to zadevo?

2. Ali hoče vse potrebno ukreniti, da bodo državne oblastnije spoštovale avtonomijo naših občin in temu primerno z njimi občevala?

V Ljubljani, dne 27. septembra 1904.

Franc Demšar s. r., dr. Krek s. r., dr. Schweitzer s. r.,
dr. Šusteršič s. r., dr. Žitnik s. r., Mihael Arko s. r.,
Franc Drobnič s. r., Jaklič s. r.

Deželni glavar:

Čast mi je izročiti to interpelacijo Vzvišenosti gospodu deželnemu predsedniku.

Sedaj prosim, da se izvoljeni odseki konstituirajo in prekinem v to svrhu sejo.

(Seja prestane ob 2. uri popoldne in se nadaljuje ob 2. uri in 10 minut. — Die Sitzung wird um 2 Uhr Nachmittag unterbrochen und um 2 Uhr 10 Minuten Nachmittag wieder aufgenommen.)

Deželni glavar:

Naznanjam, da so se odseki konstituirali in je bil finančnemu odseku izvoljen načelnikom gospod poslanec Hribar in namestnikom gospod poslanec dr. Schaffer.

Seja finančnega odseka je danes popoldne ob 4. uri.

Dalje se je konstituiral upravni odsek, in sicer je načelnikom izvoljen gospod poslanec baron Liechtenberg in namestnikom gospod poslanec dr. Tavčar.

Seja upravnega odseka je tudi danes ob 4. uri popoldne.

Verifikacijskemu odseku je izvoljen načelnikom gospod poslanec baron Wurzbach in namestnikom gospod poslanec Grasselli.

Odseku za letno poročilo je izvoljen načelnikom gospod poslanec dr. Ferjančič in namestnikom gospod poslanec Ulm.

Končno mi je še naznaniti, da se je gospod poslanec Božič brzojavnim potom opravičil, da je zaradi družbinskih odnošajev zadržan vdeležiti se današnje seje. Torej je njegova odsotnost opravičena.

Na dnevni red prihodnje seje pride utemeljevanje predloga gospoda poslanca dr. Šusteršiča glede podpore po ujmah poškodovanim prebivalcem kranjske dežele in drugič samostalni predlog istega gospoda poslanca glede volilne reforme.

Dalje pridejo na dnevni red one točke, katere bodo odseki pravočasno rešili, tako da jih bo mogoče še postaviti na dnevni red in bodo gospodje poslanci o tem informirani.

Prihodnja seja je v petek dne 30. t. m. ob 10. uri dopoldne.

Sklepam sejo.

Konec seje ob 2. uri 15 minut popoldne. — Schluß der Sitzung um 2 Uhr 15 Minuten Nachmittag.